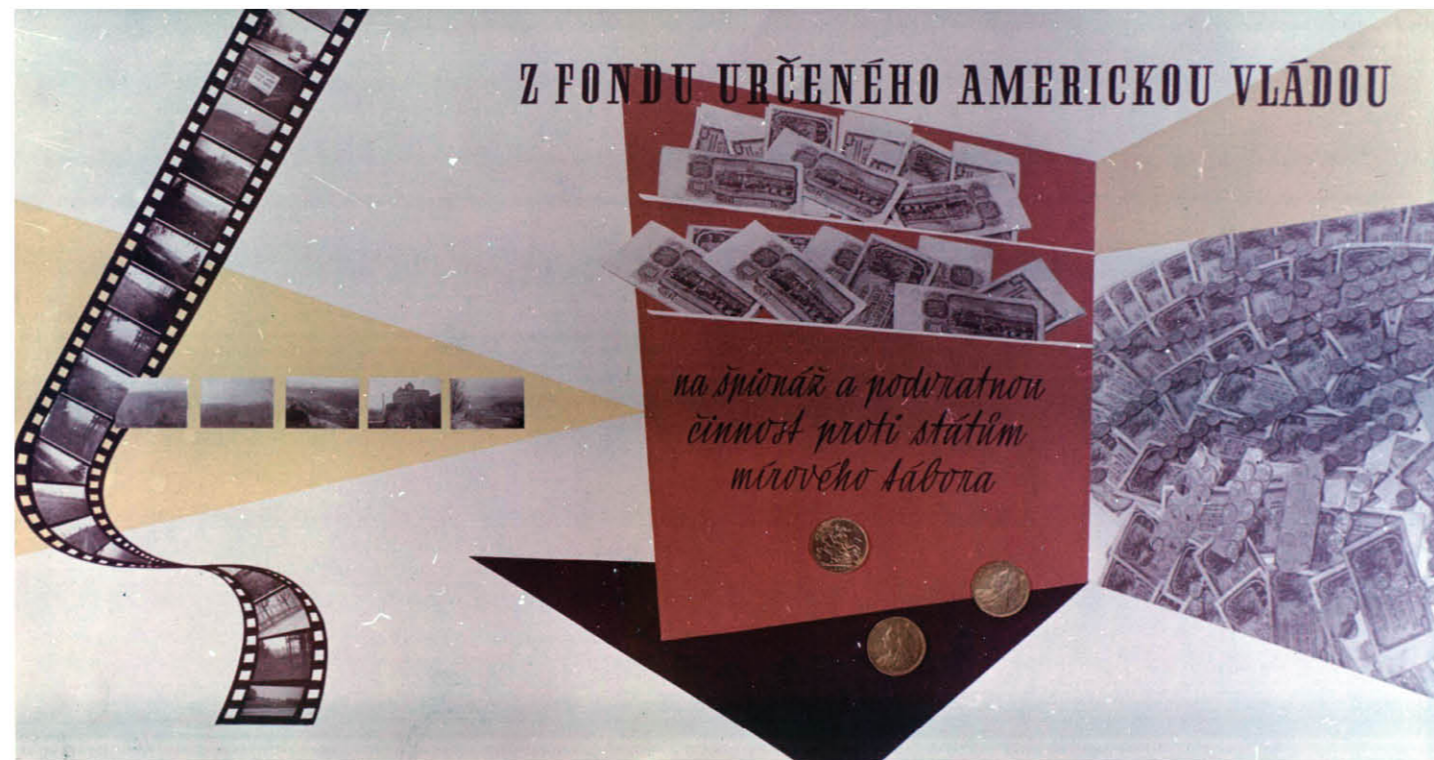

Fotografie panelů výstavy Státní bezpečnosti z 60. let k akci Východ.
Photographs of panels from the 1960s StB exhibition on Operation "East".

zdroj: ABS

zdroj: ABS

Závěr

Poslední zjištěné případy přecházení kurýrů přes hranici jsou zaznamenány ve druhé polovině padesátých let. Osudový rok 1956 definitivně ukázal, že k válce nedojde, když Západ nereagoval na povstání v Maďarsku. Hranice byla neprostupná. Naopak legální cesty mezi Východem a Západem byly četnější. Proto se zpravodajské služby začaly orientovat na využívání těchto legálních kanálů, nazývaných „bílé linky“.

Jaroslav Huml emigroval 24. května 1956 do SRN. Byl získán MIS ke spolupráci. V letech 1956–1960 jej MIS vyslala celkem devatenáctkrát do ČSR. Jeho úkolem bylo získávat zpravodajské informace vojenského charakteru. Ze Západního Berlína cestoval přes NDR k čs. hranicím, které ilegálně překračoval. Stejnou cestou se vracel zpět.

Ve skutečnosti byl agent StB Jaroslav Huml podstaven americké rozvědce díky dalšímu agentu StB Vilému Jelínkovi v centrále MIS. StB jeho případ vedla a později i zveřejnila jako akci „Východ“.

Bilance zpravodajských operací 1948–1956:

Jaký význam měly nebezpečné cesty kurýrů? Nepochybně zvláště v prvních letech po únoru 1948 bylo zapojení do odboje přínosam pro osvobození Československa a obnovu demokracie. Lze se jen domýšlet, jak velký význam měly získávané informace v nejasném soupeření studené války. V případě válečného konfliktu mezi Východem a Západem by se operace pravděpodobně zhodnotily jako dobrá příprava: existovala by síť vysílaček a informátorů na území nepřítele.

Ohromné ztráty na životech a tisíce životů trvale poznamenaných vězněním však vyvolávají i otázku, nakolik byly tyto zpravodajské akce promyšlené a zodpovědně naplánované. Výcvik kurýrů byl zvláště v prvním období nedostatečný.

„Z rozboru realizovaných případů agentů-chodců vyvstává otázka, zda jejich prostřednictvím mohla americká špiónáž získat takové zprávy, které by mohly narušit budování socialismu u nás. Hodnotíme-li osobní schopnosti agentů, jejich stáří, společenské postavení, možnosti navazování styků s osobami, které by svými zprávami mohly citelně poškodit zájmy našeho hospodářství, docházíme k závěru, že agenti-chodci nebyli hlavní agenturou americké špiónáže a sloužili jen k tomu, aby pozornost čs. Bezpečnosti byla odvedena od hlavní americké agentury. Této úvaze odpovídá skutečnost, že hodně agentů bylo vysláno bez jakéhokoliv školení, bez konkrétních úkolů a jen na zkoušku, zda se jim přechod hranic a úkoly z vlastní iniciativy podaří splnit, nebo ne.“

Zpráva „Agentura americké špiónáže“, Studijní ústav ministerstva vnitra 12. 11. 1962

Conclusion

The last detected occurrences of couriers crossing the border date to the latter half of the 1950's. The fateful year 1956 demonstrated with finality that there would be no war. The West did not respond to the uprising in Hungary. The border was impenetrable. Conversely, legal trips between the East and the West were becoming more frequent, and intelligence services therefore started focusing on utilizing these legal channels, or "white lines."

Jaroslav Huml emigrated to the FRG on May 24, 1956. He was recruited by the Military Intelligence Service (MIS), which sent him to Czechoslovakia nineteen times between 1956 and 1960. His task was to obtain information of a military nature. He would travel from West Berlin via the DDR to the Czechoslovak border, which he would cross. He used the same path on his way back.

In reality, StB agent Jaroslav Huml had been secretly slipped into the US intelligence service thanks to Vilém Jelínek, another StB agent at MIS headquarters. The StB recorded – and later publicized – his case as Operation "East" ("Východ").

Summary of intelligence operations, 1948-1956:

What meaning did the couriers' dangerous trips have? Involvement in the resistance undoubtedly contributed to the liberation of Czechoslovakia and renewal of democracy and freedom, especially in the first few years after February 1948. Given the era in which they took place, we can only guess what importance the information obtained held within the confused Cold War environment. In the event of a war between East and West, the operations would probably be appreciated as good preparation. There would be an established network of radio transmitters and informers on enemy territory.

However, the huge loss of life and thousands of lives affected forever by imprisonment force the question of how well and responsibly were those intelligence projects prepared and planned. Courier training was insufficient, especially in the initial period.

"The analysis of the covered cases of pedestrian agents brings up the question of whether American espionage could really obtain through them any information capable of disrupting the pursuit of socialism in our country. If we assess the agents' personal capabilities, their age, social position, and the possibilities for setting up relations with persons whose information could materially affect the interests of our economy, we reach the conclusion that the pedestrian agents were not the premier agents of American espionage – they served merely to distract Czechoslovak security's attention from the chief American agency. This notion is supported by the fact that many agents were sent out without any training, without any particular tasks – just to try and see if they could cross the border and deliver on the assignments of their own will."

Report entitled the "American Espionage Agency", Study Institute of the Ministry of Interior, 12 November 1962

zdroj: ABS